

ИЗБРАНИ ЦИТАТИ

**ОТ КОМЕНТАРИТЕ НА ФОНДАЦИЯ ФОРУМ В
БЮЛЕТИН / 2014-2015**

* * *

**ЗА ПАМЕТНИЦИТЕ И ХОРАТА - ПАМЕТНИК НА
ЗАГИНАЛИТЕ ПОЛИЦИАИ**

„... Наложително е изготвянето на цялостна концепция/стратегия за разполагане на паметниците, които нямат свое естествено местоположение в името на красивия ни град. Имаме пред себе си негативния пример на центъра на град Скопие, Македония където от няколко години съжителстват умопомрачителен брой и различни по стилистика и времеви препратки паметници и бутафорни сгради.

Концентрацията на паметници в централната част на София ще продължава да изгражда разграничителна „стена” между „жълтите павета” и останалите части на града, докато самият Център загубва самобитния си облик.

... Не е ли време след 25 години преход, да започнем да изграждаме устойчиви концепции, да създаваме красота и изящество, които да завещаем на наследниците си и да спрем да решаваме въпросите кампанияно и на парче?! Цитираното по-горе писмо на колегите от Общността на софийските граждански сдружения - Инициатива „Граждани за зелена София” отлежава в общината от 03.02.2012 година... Гражданският сектор притежава сериозен капацитет и познания да подпомогне изготвянето на предлаганите текстове и документи, с което да се въведе ред и системен подход в решаването на въпросите около паметниците (и не само). Би било чудесно, ако Столична община и СОС проявят интерес от оползотворяване на този капацитет и потенциал.”

***

Повишаване активността на гражданския сектор за налагане на прозрачност в работата на Столичен общински съвет –

Една година по-късно

Преди една година „Форум за наблюдение и анализ на публични политики” (Форум) стартира своя проект „Повишаване активността на гражданския сектор за налагане на прозрачност в работата на Столичен общински съвет”, финансиран в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. Повече (www.ngogrants.bg)

През тази година, седмица след седмица разгръщаме проекта и разширявахме обхвата му с надеждата да подпомогнем, с каквото можем, промяната на средата в града ни.

В последния за този проект (но не и изобщо) бюлетин, искаме да направим кратка равностметка на развитието на дейността ни, средата и институциите, чиято работа и поведение наблюдавахме и по една или друга причина коментирахме, както и да обобщим опита и изводите ни от това, на което станахме свидетели от ноември миналата година досега.

Какво свършихме за една година:

- В рамките на проекта бяха извършени 47 наблюдения на заседанията на 3 постоянни комисии на Столичен общински съвет (СОС):
  - 19 наблюдения на постоянната Комисия по устройство на територията, архитектура и жилищна политика;
  - 15 наблюдения на постоянната Комисия по опазване на околната среда, земеделие и гори;
  - 13 наблюдения постоянната Комисия по стопанска политика и общинска собственост.
- Записките от тези заседания, достигнаха по е-мейл до лист от активни граждани, граждански организации и

МОБИЛНИТЕ ТЪРГОВСКИ СЪОРЪЖЕНИЯ НЕ СА ПРОСТО „ПРЕМЕСТВАЕМИ ОБЕКТИ”

„... Тук възниква въпросът – защо с промяната във виждането на архитектите за визията на даден район, всяка одобрена схема може да бъде отменена по всяко време от друга схема?

Мобилните търговски съоръжения не са просто „преместваеми обекти”, те са бизнес на колела. Бизнесът на колела се превръща във все по-привлекателна идея за предприемачите в развитите страни. Причината за нарастващата му популярност се обуславя от нуждата на потребителите в големия град от нещо бързо и удобно, което да се впише в ритъма на динамичното им ежедневие. Според анализ на пазара на мобилните храни и напитки, цитиран от сайта франчайзинг.бг, този отрасъл ще достигне обем на продажбите от 2,6 млрд. долара в близките няколко години.

Бизнесът на колела е силно конкурентноспособен, поради сравнително по-ниските разходи за стартиране и функциониране в сравнение със стационарните магазини и заведения. Най-голямото му предимство е именно неговата мобилност. Той може и трябва да е разположен там, където са и хората, а ако локацията стане недостатъчно доходоносна, нейната смяна би трябвало да е лесна и да не коства почти никакви средства. Дали е така в България?”

***

ВДЪХНОВЯВА ЛИ СОФИЯ ДНЕС?

„... В процеса на сформирание на екипа на проекта, дискусиите, които имахме и създаването на първите материали на бюлетина, у нас започна да се оформя усещането за липса на хомогенност и комплексност в решенията, които се взимат в постоянната комисия по УТАЖП и СОС по отношение на стратегическите цели за развитие на Столицата, както и липса на съгласуваност на инициативите, предложенията и

неформални граждански групи, благодарение на което бяха подадени в срок не едно и две становища по важни проблеми. Тези записки бяха и продължават да са достъпни и в Интернет - на уебстраницата на фондация ФОРУМ и на Фейсбук страницата на проекта - Активен граждански сектор за по-прозрачна работа на СОС.

- На база извършените наблюдения бяха изготвени коментари и анализи по 20 различни теми, разпространени под формата на месечен бюлетин до лист от около 500 получателя от гражданския сектор, медиите и местната власт в столицата. Бюлетинът е достъпен и на Интернет страницата на фондация ФОРУМ в pdf и html формат.
- Участвахме в над 20 обществени обсъждания и дебати на тема градска среда и над 10 срещи на създадената в рамките на проекта неформална мрежа за обмен на информация и съвместна работа по казуси от обществен интерес.
- Станахме партньор на фондация Бауерзакс в проект “Повишаване активността на гражданския сектор за налагане на прозрачност в работата на Общински Съвет Пловдив”, със специфичната цел да пренесем нашия опит в тази област и да подпомогнем колегите от Пловдив в установяването на мониторинг и наблюдение на дейността на комисията по “Устройство на територията и жилищна политика” към Община Пловдив.
- Заедно с 10 граждански организации оформихме и стартирахме обща инициатива, касаеща неработещите процедури на Столична община за диалог и взаимодействие с гражданското общество. Изработихме заедно текст на писмо, предлагащо на Столичния кмет и Столичния общински съвет смяна на подхода, принципите и инструментите, които Столична община използва за диалог с гражданите, бизнеса и професионалните гилдии. Писмото беше подкрепено от още 9 организации -

решенията с редица стратегически документи.

... Дали и как устройствените планове, които се създават и гласуват в постоянните комисии към СОС създават такава основа за дългосрочно, устойчиво устройствено развитие на територията на София, след като:

- Никъде в предложенията за промени, внасяни за обсъждане в комисии и гласувани от СОС, извън съгласуването с конкретни закони и поднормативни документи, не се посочва как предложенията са обвързани с документите за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие и с документите за стратегическо планиране на пространственото развитие, регламентирани в Закона за регионалното развитие (ЗРР);

- Не могат да бъдат открити стратегически или нормативни документи, касаещи градското развитие на София, които да дават дефиниция за „Създаване на условия за живеене и реализация на дейности за приоритетно социално-икономическо развитие“;

- Могат да бъдат задавани много въпроси как ПУП-овете, променени и приемани от СОС създават условия за живеене и реализация на дейности за приоритетно социално-икономическо развитие, след като не минават през Оценка на въздействието на политиките и регулациите;

- Не е ясно кога ще бъде изработен Общ подробен устройствен план на София;

- В процеса на внасяне, обсъждане и приемане на ПУП-ове в комисии на СОС, те невинаги се публикуват “в процедура – внесени за разглеждане от СОС” или “в процедура – обявяване на решения на СОС”. Невинаги е ясно в какъв формат ще бъдат представени те на заседанието. Дали ще са в печатни или електронни формати, така че да бъдат лесни за търсене и разглеждане не само от

<http://forumzasofia.net/wp-content/uploads/2015/07/Procedura-dialog-v-stolicata.pdf>.

- Подкрепихме Гражданската инициатива „София – зелена столица” - <http://sofiagreencapital.com/>, припозната като кауза от още 21 организации.

Откъде тръгнахме, къде сме в момента и накъде вървим?

Основните причини за инициране на този проект бяха липсата на прозрачна среда и формалния обществен дебат, в условията на които се вземаха управленските решения, свързани с обществените приоритети в териториалното развитие на Столична община. Решенията се представяха на обществеността в последния момент или пост-фактум чрез ограничен брой медии, без какъвто и да било анализ и обосновка за тяхното взимане. Към момента на стартиране на проекта беше очевидна необходимостта от повече инициативи и дейности, които да насърчават и подпомагат активността на гражданите и неправителствените организации и тяхното включване в процесите на обсъждане и взимане на решения относно развитието на градската среда и водените политики в столицата.

Идеята ни беше да изпращаме навременна информация до повече граждани и неправителствени организации за случващото се в няколко постоянни комисии към СОС и така да подпомогнем по-голям кръг от заинтересовани страни да реагират бързо и да взимат информирано решение по въпроси от широк обществен интерес. От друга страна искахме да предоставим на общинските съветници различни гледни точки и решения на столични проблеми, които да провокират размисъл и дискусия. Поставихме си за цел да представим добри европейски и световни практики от държави, които са дали различни от тези в столицата решения, доказали са устойчивия си характер и са защитили обществения интерес във времето.

Посоката, в която териториално се развива Столична община зависи от степента на развитие на местното

общинските съветници, но и от интересуващи се и заинтересовани страни;

- Липсва сборна карта на София, която да препраща към различните ПУП-ове и техният статут. Тези планове се изготвят от различни фирми и в различни стилове. Различните ПУП-ове са в различна фаза, стават все повече и гражданите трудно се ориентират в какво положение на проектна готовност се намира техният квартал/жилищен комплекс.”

***

„ЦЕНТЪР” срещу „ПЕРИФЕРИЯ”

„... София има нужда от полицентрично културно развитие, което да допринесе за създаване на устойчиви градски ареали в периферията на града. Това би довело до конкуренция на идеи, на културни събития, но и до конкуренция на поведенческа култура и на инструменти за самоорганизация на средата на база на демократични принципи, а не с решения, зависещи от местните институции/администрации.

Липсата на инструменти за самоорганизация, на адекватна поведенческа култура, както и на доверие между различните групи в обществото особено ясно личи в начина, по който се води дебата или дискусиата около паметника *1300 години България*.”

***

ПАРК „БОРИСОВА ГРАДИНА” – МИНАЛО, НАСТОЯЩЕ И БЪДЕЩЕ

“... Факт е, че паркът „Борисова градина“ и подходите към него имат нужда от прилагане на системен подход, установяване на норми и правила за тяхното ползване. В момента за голяма част от парк "Борисова градина" няма одобрен ПУП, което позволява навлизане в границите на парка, застрояване или използване на площи от парка за нужди, които нямат нищо общо с функциите му.

самоуправление. Към началото на проекта, включването на гражданите в процесите на взимане на решения се изразяваше основно в провеждането на формални обществени обсъждания, спазвайки буквата на закона, и една непрестанна игра на „котка и мишка”.

Бъдещето на София - като добро място за живот, работа и отглеждане на децата ни и като общностен модел - зависи от способността на местния парламент и институции да провеждат прозрачни политики и да използват всички инструменти за налагане на принципите на *доброто* управление като философия и мисия в обществото, която следват.

Независимо от присъствието на тези принципи във всеки стратегически документ на местната власт в столицата, това, което се случваше на практика не показваше разбиране и желание за прилагане от страна на взимащите решения.

Прилагането на принципите на местното самоуправление, системното въвличане на гражданите в живота на общината, в която живеят и работят, не само като избиратели и данъкоплатци, но и като активни участници на всяка стъпка от процеса на взимане на решения, е от първостепенна важност за преодоляване на недоверието и недоволството на гражданите от решенията на местната власт и за връщане на доверието им към работата на институциите. А ситуацията по онова време можеше да се характеризира със силна фрагментация, липса на добра комуникация, по-скоро липса на диалог и недоверие между отделните „сектори” в София – местна администрация (с всичките ѝ прилежащи органи и институции), гражданите и техните организации, бизнеса и професионалните общности.

Предоставянето на разбираема информация в предвидим порядък на гражданския сектор говори за степента на развитие на една община и доколко тя прилага принципите на доброто управление в работата си.

Наблюденията ни върху средата в столицата бяха, че всеки път когато се представя информация по теми, касаещи

... В този смисъл е похвално решението на Столичен общински съвет да инициира провеждането на конкурс за цялостна устройствена концепция за подробен устройствен план на емблематичния столичен парк "Борисова градина".

Има няколко конкретни стъпки, обаче, които трябва да бъдат изпълнени преди обявяване на конкурса, за да може процесите на взимане на финално решение да бъдат прозрачни и добре структурирани, а самото решение да е адаптирано към потребностите на заинтересованите страни по адекватен и законосъобразен начин.

... Представителите на различни заинтересовани страни в София застъпват различно мнение по въпроса дали общественото обсъждане на идеите и възможностите за устройство на парка трябва да се проведе преди или след провеждане на конкурса. Биха се спестили много време, усилия и разпраси, ако общественото обсъждане се проведе сега. Добре е заинтересованите страни да бъдат консултирани за предстоящите възможни промени преди обявяването на конкурс. Няма да има голяма полза от предложение спечелило конкурса, но не получаващо одобрение от заинтересованите страни. Борисовата градина не е на СОС, а на гражданите. Тя е емблематично място, за което столичани ще отстояват правата си ожесточено. Затова е по-добре мнението им да се знае предварително и да се съобрази в проектите, отколкото да се обсъжда постфактум и да се стига до нов конкурс или до рязане и лепене на парчета към проекта, като междувременно проблемите на парка остават нерешени и нарастват.

Ако всички участници в конкурса получат равен достъп до информация за мнението на заинтересованите страни по основните въпроси и проблеми на парка, няма да има нелоялна конкуренция и ще протече едно честно състезание

общинското развитие и живот, тя или не стига до гражданите, или стига късно, или подходът за предоставянето ѝ е недостатъчно подходящ. Така, в повечето случаи столичните органи и институции създаваха пред гражданите и техните организации:

- невъзможност да взимат информирани решения;
- невъзможност да реагират своевременно;
- невъзможност да упражняват контрол върху изразходването на публични средства и тяхното приоритизиране;
- невъзможност за мобилизиране на повече граждани и граждански групи за взимане на активно участие в консултативните процеси в защита на техните права и интереси;
- невъзможност за обединение и инициране на общи застъпнически кампании и проекти.

По време на подготовката и иницирането на проекта, екипът на Форум реши да предложи различен от досегашния подход за информиране и проследяване на работата на Столичен общински съвет. Предишният опит от участие на членове на екипа в подобни дейности, касаещи наблюдение и анализ на дейността на други публични органи и/или области от политиката показват, че регулярното „захранване“ на публиката и т.нар. заинтересовани страни с информация, данни и факти за случващото се в конкретна област води до повишаване на опита и възможностите на гражданския, професионалния и бизнес секторите, повишаване на чувствителността на средата към проблемите, активиране на по-големи групи от граждани и организации в застъпнически кампании и постепенно налагане на повече прозрачност в работата на институциите.

Провеждането на дейности по мониторинг на местните парламенти и техните комисии допринасят за повишаване на капацитета на гражданските организации да проследяват работата на местните власти с цел насърчаване включването на граждани и организациите

на идеи и решения на едни и същи проблеми.”

***

„ПАМЕТНИКЪТ 1300 ГОДИНИ БЪЛГАРИЯ” И НИВОТО НА ОБЩЕСТВЕНИЯ ДЕБАТ В СТОЛИЦАТА

“... В решението на СОС от 18.12.2014 година се казва, че то е взето след широк обществен дебат.

Шумен дебат наистина има, главно по вестници, телевизии и срещи. Това, което липсва в него са документалните следи и доказателства, извън дадените интервюта и изразени мнения. Не съществува място в Интернет (като най-публична и леснодостъпна информационна среда), на което да са събрани: аргументите „за” и „против” това решение, документите в подкрепа на тези аргументи, докладите от анализи и изчисления на разходите и евентуалното въздействие на промените върху градската среда, няма анализ на алтернативите на това решение и разходите свързани с тях. Не е публично достъпен дори докладът на общинските съветници, с който се предлага демонтаж и реаранжиране на паметника на друго място. Няма как да знаем дали всички тези документи и анализи наистина съществуват до момента, в който някой не ги поиска с изрично заявление по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ). С това те пак не стават публични, освен ако този някой не прецени да ги направи достояние на широката общественост.

... Темата за провеждане на предварителен анализ на въздействието на едно или друго решение е и стара, и повтаряна, и все по-актуална. 20 години след като за първи път в България заговорихме за предварителен анализ на въздействието, ситуацията около взимане на решения на местно ниво по спорни въпроси, касаещи градската среда, продължава да не се променя. След написването и разпространението на „X” на брой наръчници и провеждането на „X” на брой обучения в рамките на ОПАК, предварителен анализ на въздействието и

им в процесите на обсъждане и взимане на решения по въпроси, които ги засягат.

Регулярното наблюдение и анализ на информацията от заседанията на комисиите е СОС, изпращането на тези анализи до нарастващ брой получатели и публикуването им на платформи с отворен достъп, приучават вземащите решения на местно ниво с присъствието на обективни наблюдатели, с идеята, че тяхната работа е публична във всеки един аспект, че гражданите имат право да бъдат там, да знаят и разбират какво се обсъжда и взема като решение и да защитават правата си, когато се налага.

Постоянната комисия по устройство на територията, архитектура и жилищна политика към СОС заседава почти всяка сряда от 10 часа. Заседанията са с различна продължителност, като най-често са около час и половина. Това е и времето, в което наблюдателят на Форум записва какво се случва там.

Проектът започна с амбицията за наблюдение само на тази комисия, но постепенно в хода на работата си установихме възможности за наблюдение и изпращане на *Записки на наблюдателя* от още две комисии – Постоянна комисия по опазване на околната среда, земеделие и гори и Постоянна комисия по стопанска политика и общинска собственост.

По-късно, в процеса на наблюдение се оказа, че Постоянната комисия по стопанска политика и общинска собственост – която обсъжда и решава въпроси, касаещи общинска собственост, отдаване под наем, приватизация и т.н. - води предимно формално и непрозрачно заседанията си. В тази комисия рядко се води дебат, общинските съветници разполагат с разглежданите доклади, а гостите не, председателят не обяснява за присъстващите външни лица за какво става въпрос, като в крайна сметка изолира гражданите и ги лишава от възможност да разберат, реагират и пълноценно да участват в процеса на взимане на решения.

- Ето как се изчита внесения доклад и неговото единодушно приемане без обяснения, без възможност

прозрачност в процеса на взимане на решения продължават да липсват.

... Повтаряно е много пъти, но държим и в този материал да споменем, че предварителната оценка на въздействие на решенията/нормативната уредба е инструмент, който работи „за“ обществото, но и „за“ администрацията, тъй като докладът от предварителната оценка дава на взимашите решения обективни и рационални аргументи в полза на дадено решение и против евентуалните му алтернативи.

***

КОНКУРСЪТ ЗА ЦЕНТРАЛНА ГРАДСКА ЧАСТ НА СОФИЯ: МОДЕРНОТО ГРАДСКО ПЛАНИРАНЕ И ИМА ЛИ ТО ПОЧВА У НАС

„... Само в Регионална колегия София-град са регистрирани 2522 архитекта с пълна проектантска правоспособност и 514 архитектурни бюра. Това прави над 3000 потенциални участника само от София! Участвалите в конкурса, организиран от СО, са между 7 и 14 проекта за всяка зона. Международно участие ... няма.

За сравнение, в частен конкурс организиран от българската фирма Walltopia, с по-малък награден фонд - постъпват 369 проекта от 63 страни.

Така се налага само един единствен извод – проектантската гилдия няма доверие в организираните от СО обществени поръчки и конкурси.

... Защо всъщност обществените обсъждания в София са само илюзия и надежда за диалог, която е изпразнена от съдържание? - Защото не се провеждат нито на правилния етап, нито по правилния начин.

... Състоянието на доверието между отделните участници в диалога в столицата е сигнал деструктивно ниво. Нишката някъде се къса. Трябва

за предварително запознаване с тези внесени доклади, без яснота за какво става дума и какво всъщност решават и правят общинските съветници с общинската собственост – из *Записки на наблюдателя от заседание на ПК по стопанска политика и общинска собственост*, проведено на 17.06.2015 г..

... Т.9. Доклад вх. № 0818 - 142/41/04.06.15 г. относно **изменение на Решение № 752 от 13.12.2009 г. по Протокол № 53, т. 18 от дневния ред на СОС** – вносител Христина Семерджиева – Кмет на район „Овча купел“.

Прие се единодушно без дебат.

Т.17. Доклад вх. № СО15 - 0813-213/1/04.06.15 г. относно **откриване на процедура за провеждане на публично оповестен конкурс за отдаване под наем на обособени части от имоти – публична общинска собственост, на територията на район „Надежда“, съгласно одобрени схеми от Главния архитект на СО** – вносител Димитър Димов – Кмет на район „Надежда“.

Прие се единодушно без дебат.

Т.16. Доклад вх. № СО – 2600 - 6882/9/04.06.15 г. относно **процедура по чл. 15, ал. 5 във връзка с ал. 3 от ЗУТ, във връзка с изменение на подробния устройствен план за УПИ III-за районен подцентър, кв. 9, ж.к. „Дружба“ II ч.** допуснато със Заповед № РД-09-50-618/29.08.2013 г. на Главния архитект на СО – вносител Ивайло Цеков – Кмет на район „Искър“.

Прие се единодушно без дебат. ...

- По казус, който касае сключване на договор, решението се взема „защото иначе не можем да вземем заем. В по-нататъшен етап ще направим по-задълбочено обсъждане от водещата комисия“. Отново присъстващите в залата нямат представа за

да започнем да говорим за системни политики в градоустройството, а политиката обхваща всичко от целта, визията, през стратегиите, до извършваните реални действия и реалните проекти.

... Включително и разработеният Интегриран план за развитие на София 2014-2020 не отчита колко всъщност голям искаме да бъде градът ни, как ще нараства, искаме ли изобщо да нараства или не, какви са тенденциите, но и възможностите му (!) извън чисто демографските тенденции (които между другото са за намаляване на населението), какво и как ще правим с паркоместата, как ще се справим с надвишаващите в пъти допустимите норми емисии на фини прахови частици, смятани за една от основните причини за ръста на дихателните проблеми, алергиите, астмите и други сериозни заболявания сред жителите на града и най-вече сред децата.”

***

ИСТОРИЯТА НА ЕДНА СОФИЙСКА СНИМКА ...

„...Направихме все пак няколко снимки в последни напъни, но бяхме загубили всякакво желание през този един час - сред рушащи се или добре занемарени стари сгради, съседстващи до цели редици, различни по материал и цветове кофи за боклук, ужасни комбинации от „нацвъкани” и по нищо несъответстващи си гранични сгради, странно разположени паметни плочи, гордо облъчващи ни билбордове и рекламни пана.”

***

СТОЛИЧНИЯТ КВАРТАЛ ЛОЗЕНЕЦ И ВРЪЗКАТА МУ С ПРИКАЗНИЯ СВЯТ

„... Във времената на прехвърляне-на-вината-между-институциите и уж-реновирането, бъдещето на тази емблематична за Лозенец сграда е обвито в неизвестни. Сред основните причини, разбира се, е необходимостта от изчистване на собствеността на

какво се говори, тъй като нямат достъп до обсъжданите документи - из Записки на наблюдателя от заседание на ПК по стопанска политика и общинска собственост, проведено на 17.06.2015 г.

... Т.1. Доклад вх. №СО15 – 9300 – 178/04.06.2015 г. относно **сключване на договор между Столична община и „Център за градска мобилност” ЕАД за изпълнение на дейности по организация, управление и контрол на общественя превоз на пътници на територията на Столична община** – вносител Любомир Христов – Зам.-кмет на Столична община.

...

Николай Стойнев: Аз също не разбирам защо трябва да залагаме тези проценти?

СО: Не можем да избягаме от тях.

Тошев: Тази клауза е защитаваща.

СО: Има я във всички тристранни договори, просто го пренасяме.

Николай Стойнев: Това, че го има там, какво ни задължава да го пренасяме и тук?

Милка Христова: Защо го правим и за конкурсните?

Тошев: Ще бъде обсъдено за бъдещ конкурс.

Орлин Алексиев: Трябва по-сериозно обсъждане. Ние не сме водеща комисия. Дайте да го приемем, защото иначе не можем да вземем заем. В по-нататъшен етап ще направим по-задълбочено обсъждане от водещата комисия.

Прие се единодушно.

- Как се взимат решения за откриване на процедура за приватизация (!) на общински имоти анблок и пак анблок Комисията се произнася с общо мнение – из

кулата. Както всички градски имоти, чиито собственици са били едновременно държавата и/или местната власт, и/или евентуално частни собственици (получили реституирани имоти) и този е бил ничий (т.е. занемарен) във времето. Сега съдбата ѝ зависи от Столична община, която заявява желанието си, след като придобие собственост върху имота, да инвестира в него (да го реставрира) и да го превърне в културен център. ...”

***

КОМУ СА НУЖНИ ФОРМАЛНИТЕ ОБЩЕСТВЕНИ ОБСЪЖДАНЯ?

„...За да бъде едно обществено обсъждане ефективна част от общия консултативен процес важно е да се знае каква е неговата цел – да информира, да консултира и получи мнението на заинтересованите страни, да избере най-добрия вариант на решение и/или да приобщи гражданите към дадена идея.

За съжаление, обществените обсъждания в София, изглеждат така сякаш нямат друга цел освен формалното спазване на регламента.

Жалко, че обсъждането на толкова важен проект като управлението на отпадъците беше negliжирано и подценено по недвусмислен начин. Жалко, че гражданите за пореден път не разбраха какво ги чака в екологичен, респективно в здравословен аспект. Жалко и че за пореден път местната администрация на Столична община се провали в процеса на привличане на гражданите и гражданското общество, като адекватен партньор и равнопоставена заинтересована страна по съществена за бъдещето на столицата и гражданите ѝ тема.”

***

Записки на наблюдателя от заседание на ПК по стопанска политика и общинска собственост, проведено на 17.06.2015 г.

...

Беше решено, докладите, внесени от Валя Чилова, да се гледат заедно и комисията да се произнесе по тях с общо решение.

Т.3. Доклад вх. № СО15 – 0500 – 1783/04.06.2015 г., относно **откриване на процедура за приватизация и определяне на метод за извършване на приватизация на обекти – общинска собственост**

Т.4. Доклад, вх. № СО15 – 0500 – 1784/04.06.2015 г., относно **откриване на процедура за приватизация и определяне на метод за извършване на приватизация на обект – общинска собственост**

Т.5. Доклад, вх. № СО15 – 0500 – 1785/04.06.2015 г., относно **откриване на процедура за приватизация и определяне на метод за извършване на приватизация на обекти – общинска собственост**

Т.6. Доклад, вх. № СО15 – 0500 – 1786/04.06.2015 г., относно **откриване на процедура за приватизация и определяне на метод за извършване на приватизация на обекти – общинска собственост**

Приеха се единодушно.

...

След заседанието на Постоянната комисия по стопанска политика и общинска собственост на СОС, проведено на 24.06.2015 г. прекратихме наблюденията и изпращането на записки от заседанията на комисията, поради тяхната безсмисленост и очевадно губене на време от страна на нашия Наблюдател.

Записките от останалите наблюдавани комисии бяха разпространявани възможно най-скоро до постоянно

КОНСУЛТАТИВНИЯТ ПРОЦЕС В СОФИЯ И ИМА ЛИ ТОЙ “ПОЧВА” В ТОЗИ ГРАД?

„... Защо обществените обсъждания в София се „задъхват“? Защо в този си вид те са неадекватен инструмент и защо дори да са свършени, не са достатъчни за осъществяване на пълноценен консултативен процес? Кой и как определя рамката за провеждане на обществени обсъждания в София, т.е. средата за провеждане на ефективен диалог с гражданския сектор - граждани, формални и неформални граждански организации, бизнес и професионалните гилдии?

... Не е необходимо да си експерт по публични политики за да разбереш, че нормативната уредба, уреждаща гражданското участие и консултативния процес в столицата се нуждае от сериозен ремонт и осъвременяване. От примерите по-горе, обаче, виждаме, че никаква законова рамка няма да помогне, ако местната власт не иска да я прилага и всеки казус трябва да се решава в съда. Практиката показва, че за СО обществените обсъждания са само една досадна подробност, която трябва да се спазва за да продължи реализацията на проекта. Ако СО наистина иска да постигне повече прозрачност и обществена подкрепа за своите решения, трябва да създаде законова рамка за осъществяване на ефективен консултативен процес и определено да смени начина, по който организира и провежда обществени обсъждания.

Обикновено в нашите коментари и анализи даваме примери за това как се решава анализирания проблем в други паралелни на нашата действителности - този път избрахме да разгледаме как е поставено включването на гражданите и как е развита публичността в Община Лондон.”

***

нарастващ лист от адреси на граждански организации, професионални гилдии и активни граждани в София. Едновременно с това записките се публикуват на уеб страницата на фондация ФОРУМ и на страницата на проекта във Фейсбук: *Активен граждански сектор за прозрачна работа на СОС.*

Веднага след изпращане на първите записки и анализи, проектът привлече вниманието на по-активните граждани и неправителствени организации в столицата. Впоследствие, в хода на подготовка на коментарите и анализите и разрастването на мрежата от преки ползватели на информацията от бюлетина, се създадоха редица възможности за обединяване на различни формални и неформални групи от граждани и/или организации, съответно повече шансове за навременна реакция от страна на гражданската общност относно решения на местната власт, засягащи обществения интерес.

След третия месец на наблюдения се очертаха няколко конкретни проблемни области, които касаят начина, по който Столична община и СОС провеждат диалога с гражданите и включването им в цялостния процес на взимане на решения. Тези проблеми са:

- Наличие на *остаряла и непригодна* процедура за провеждане на обществени обсъждания, която по-скоро създава условия за *невключване* на гражданите и техните формирания в процеса на взимане на решения;
- Липса на добре описан, приет и прилаган документ за цялостен консултативен процес от момента на възникването на дадена идея, до момента, в който се приема нейната реализация;
- *Неизползване* на различни социологически инструменти, което да позволи информирането и обхващането на мнението на (все) повече граждани;
- Липса на достъп до основни документи, които касаят работата на общинските съветници и решенията, които

ПУБЛИЧНО ОБСЪЖДАНЕ НА БЮДЖЕТА НА СОФИЯ ЗА 2016 ГОДИНА – ИЗВИНЕТЕ, ВИЕ СЕРИОЗНО ЛИ?

„...Прегледът на публикувания проект за бюджет, обаче показва, че е публикувана само рамката на бюджета по основни пера, по която не е ясно какво точно може и се очаква да се коментира от обществото. ...

... става ли ясно от тази таблица кои обекти и какви инвестиции, планове, политики, проекти и програми ще се финансират с този бюджет през 2016 г.? – Не. Какво обсъждаме тогава и кому е нужно това?“

***

ОБЩИНСКО ПРЕДПРИЯТИЕ ЕКОРАВНОВЕСИЕ – ОЩЕ ЕДИН ПОВОД ДА ПОГОВОРИМ ЗА ПРОЗРАЧНОСТТА НА МЕСТНАТА ВЛАСТ В СТОЛИЦАТА

„... Без лоши чувства към работещите в Екоравновесие, които може и да дават всичко от себе си, но няма как обществото да разбере за това, нито за проблемите, които вероятно имат, ако те не се отразяват системно в доклад за дейността например и в уебсайт пълен с многообразна информация, в това число отчет за преминалите през приютите кучета, броя извършени манипулации, броя на обгрижваните към даден момент животни и т.н. Никъде на страницата не намираме и намек за усилия за намиране на доброволци и средства чрез проекти и дарения.

При подобна липса на прозрачност, затруднена достъпност и никакви усилия за намиране на осиновители, като данъкоплатци няма как да не се запитаме каква е целта на приютите - да държат под контрол популацията на бездомните кучета чрез кастрация, грижа и намиране на нов дом на възможно по-голям брой от тях или просто „усвояване“ на бюджетни средства?

... Темата за вида и прозрачността на уебстраницата на Столична община е стара колкото и самата

взимат – напр. докладите, които вносителите изготвят и на основата, на които се провеждат заседанията на всички комисии на СОС.

Опитахме се да включим във всеки един от анализите в Бюлетина по една или повече от тези проблемни области с обяснения, примери и споделяне на добри практики как са разрешени тези проблеми в различни страни в ЕС и света, какви процедури и инструменти се използват там, как гражданите стават част от процеса на взимане на информирани решения и т.н.

Паралелно на разпространението на информация, чрез Записките на наблюдателя и Бюлетина организирахме срещи и дискусии с по-активни НПО и граждански групи в опит да бъде сформирана неформална мрежа за обмен на информация и взаимопомощ по отделни казуси, касаещи развитието на градската среда на столицата, като цяло или на конкретни места, области, райони от града.

Изводи и поуки от проекта

✓ Има известно неразбиране на това *какво е диалог* и *как трябва да се осъществява той*. Често диалогът се бърка с провеждане на обсъждания, дебати, дискусии, дебатни форуми и разговори, каквито се случват на много места в София, спорадично и изолирани едни от други, по конкретни проблеми, в много от случаите без връзка един с друг.

ГОЛЕМИЯТ ИЗБОР

ДИАЛОГЪТ Е ИЗКУСТВОТО ДА МИСЛИМ И РЕШАВАМЕ ЗАЕДНО

Възможните решения на тези проблеми са обвързани с

страница. Търсенето на информация в нея е истинско предизвикателство. Търсачката функционира на някакъв, известен само на създателите си, избирателен принцип, а „интуитивното” търсене отнема време за преглед на всички вероятни раздели, подраздели и бутони „Новини” и „Актуално” ...”

***

РОЛЯТА НА ОБЩИНИТЕ В ОПАЗВАНЕ НА КУЛТУРНОТО НИ НАСЛЕДСТВО

„... От всичко в мотивите най-ни удивява идеята за въвеждане на принципа на мълчаливото съгласие, с което щяло да „се преодолее бавното администриране на преписките и ще се ограничат бездействието на администрацията и възможностите за корупция.”

Екипът на ФОРУМ е голям поддръжник на принципа на мълчаливото съгласие, тогава когато става въпрос за обикновена икономическа дейност, неизискваща специален режим на изпълнение. Но въвеждането му по отношение на културните паметници е меко казано безотговорно.

Ако служител поради претовареност или „външно материално стимулиране” пропусне да изкаже становище, например по проекта за събаряне на Къщата с ягодите, а Министерство на културата по същите причини и поради липса на възражения от страна на общината не спре, а съгласува проекта, след една седмица нея просто няма да я има. Край! Няма обжалване, няма протести, няма и значение има ли виновен и кой. Един паметник на културното ни наследство ще си е отишъл безвъзвратно, въпреки „двустепенната система на контрол, какъвто е действащия модел в Италия, Холандия и други европейски страни със значителен опит в опазването на културното наследство”.

* * *

активната съвместна работа на различни неправителствени организации и неформални граждански групи от различни части на София или с различен профил и включват:

- инициране на общи проекти, които водят до изследване и споделяне на добри европейски и световни практики и разяснителни кампании;
- създаване на пространство в Интернет или използване на вече съществуващо такова, което е лесно достъпно за всеки, който желае да го посети и да се информира по различни казуси и проблеми в София;
- търсене на партньорство между гражданския сектор и общински съветници, които припознават проблемите с информирания избор на гражданите, като важен за решаване; и т.н.

√ Има известна съпротива у взимащите решения в столицата за подобряване на диалога и поставянето му на основата на ясни правила, които водят до прозрачност във водените и прилагани политики.

Възможните решения са свързани с обединяване на все повече организации около определени казуси за подобряване на градската среда, търсене на партньорство между гражданския сектор и общински съветници, които припознават проблема, като важен за решаване, активни кампании за повишаване на общественото внимание, активирание и привличане на повече медии за по-голяма гласност и достигане на информацията до повече граждани, организиране на кампании и проекти за въвеждане на нови, ясни правила на общуване и диалог между администрация и граждани.

√ Има въпиюща нужда от повишаване на експертизата на голяма част от общинските съветници в столицата по отношение на проблемите на градската среда и съвременните начини за водене на диалог с гражданите и включването им в процесите на взимане на решения.

ЗА ГРАДСКАТА МОБИЛНОСТ И ПАРКИНГИТЕ В СОФИЯ

„... Проблемът не е в това, че няма „възможности за паркиране“, за което арх. Диков иска да бъде разработена стратегия, а в това че има свръх необходимост от места за паркиране, поради безспирното насърчаване на автомобилния и пренебрегване на другите видове транспорт в столицата.

... Проблемът с липсата на места за паркиране е комплексен проблем, изискващ комплексно решение, свързано повече с градската мобилност, отколкото с намирането на място за повече паркинги.“

***

МОЖЕ ЛИ СОФИЯ ДА СЕ ПРЕВЪРНЕ В ЗЕЛЕН ГРАД – МИСИЯТА НЕВЪЗМОЖНА?!

„...Говорейки за въздуха на София, няма как да не започнем с натрапчиво повтарящата се информация от поредния доклад (за 2014) на Европейската агенция за околна среда. Според този доклад, София е столицата с най-мръсен въздух в Европа, като това се дължи основно на стойностите на фините прахови частици (ФПЧ) - показател, чийто завишени стойности оказват негативно влияние върху здравето на човека. ...

... Данните от разработената Стратегическа карта за шума за агломерация София, показват, че основен източник на шум за населението на София е автомобилния трафик. 58,92% от населението на София е изложено на нива на шум над граничните стойности за денонощието, а 72,23% – над граничните стойности за нощта. Същевременно 100% от всички детски, лечебни, учебни, научноизследователски заведения и обществени сгради са изложени на нива на шум над граничните стойности за вечер, а 99,78% – над граничните стойности за денонощието и 99,78 % – за нощта. ...

Възможните решения са свързани със създаване на предпоставки все повече общински съветници да получават информация от различни източници за съвременните практики за градско управление, съхранение на традициите, управление на публичните финанси и разпределението им, възможностите за водене на диалог с гражданите, как това се случва в развитите държави и водещи европейски столици; организиране на кръгли маси, конференции с международно участие, обучения, в които се включват съветници, създаване на място в Интернет с добри практики за решаване на проблеми в големи градове, което общинските съветници могат да ползват като източник на информация по отношение на проблемите на градоустройството, градската среда и живот и включването на гражданите в процеса на правене на политики и взимане на решения.

√ Има належаща нужда от повишаване на експертизата на журналистите, които отразяват новини за развитието на градската среда и живот, последиците върху обществото и здравето от неадекватно провеждани урбанистични политики и съвременните методи и възможности за водене на диалог с гражданите и включването им в процесите на взимане на решения.

Възможните решения са свързани със системна работа на гражданския сектор с журналистите и подбор на конкретни журналисти, които да преминат обучения в конкретните области.

√ *Работата в някои комисии на Столичен общински съвет е дотолкова „законспирирана“ за външни лица, че не позволява адекватно провеждане на текущ мониторинг и информиране на заинтересованата общественост по важни за града теми и взиманите във връзка с тях решения.*

Възможните решения са свързани с искането на достъп до повече информация, което е дълъг и за съжаление нелек път, който трябва да бъде извървян. Необходимо е да бъдат инициирани общи застъпнически кампании за подобряване на достъпа до документи разглеждани в СОС

- Броят на регистрираните коли в София към 31 декември 2012 г. е 655 754, а на собствениците им - физически и юридически лица - 398 759, според Столична община. Имайки предвид темпа на регистрация на автомобили в столицата и че той нараства с около 100 000 коли годишно, може да се предположи, че понастоящем автомобилите в столицата са близо 1 милион, а като се добавят автомобилите, които трайно пребивават в София, поради миграционните процеси, най-вероятно в града има толкова коли, колкото и хора (1,453 млн. души).

... Колкото и парадоксално да звучи, съгласно Индекса на зелените европейски градове София е с най-неудовлетворително водно стопанство в Европа и заема последното 30-то място. Тази информация е нелицеприятна, тъй като на практика градът има достатъчно води, но не ги оползотворява ефективно - по данни на НСИ общите загуби на вода за 2013 г., в това число при транспорт, достигат 58.4%. ...

... Арх. Ивайло Петков - „... по света архитектурните конкурси са предшествани от сериозни проучвания и анализи, в които са ангажирани много заинтересовани страни - студенти, млади архитекти, научноизследователски екипи, социолози. А ние хвърляме конкурса и да видим дали ще стане нещо, или няма да стане нищо.”

В отговор на примера от световната практика, даден от арх. Петков в предишния абзац, все още главният архитект на София Петър Диков казва:

„Лично аз не виждам смисъл от една такава подготовка, която ни отнася във времето. Особено когато е важно да се гонят сроковете на европейските пари за проектиране и реализация.”

Така той представя в едно изречение подхода и движещата сила на десетки години градоустройство в София – „вода газим, жадни ходим”, европейски

и постоянните комисии. Неизвестно защо се забравя, че СОС представлява жителите на София в местната власт. Това са 61 представителя, които гражданите са избрали да присъстват вместо тях на заседанията на съвета и да взимат решения от тяхно име и за тяхна сметка. В този смисъл, същите тези граждани имат право на пълен достъп до всичко, което се разглежда и обсъжда от техните представители и касае обществен интерес и/или разпределение на публични средства.

√ *Изключително предизвикателство е създаването на мрежа от активни НПО и граждански групи, като предизвикателствата са свързани с:*

- Натрупване на умора и разочарование от дългогодишни опити и липса на промяна, което рефлектира в известна доза инертност от страна на активните граждански организации;
- Трудно реализиране на срещи, поради намиране на информацията по неформални пътища в последния момент (тъй като формални липсват или са много бавни), прекалена заетост на членовете и невъзможност да се събират в определен ден и час;
- Желаетелите да говорят и да се изказват граждани са много, а когато трябва да се действа ентузиазмът им чувствително намалява.

Възможните решения са свързани със засилено участие в обществени дискусии, обсъждания и други публични изяви, където се събират активни граждани и граждански организации; постоянно формално и неформално представяне на дейностите и мрежата по време на събитията или в лични разговори; постоянен дългосрочен обмен на контакти и привличане на членове към мрежата; обсъждане на конкретни общи казуси, с привличане и на други заинтересовани страни; обща работа с цел обединяване около обща инициатива, свързана с основни проблеми в общината и ежедневната работа или мисията и целите на повечето членове на мрежата; подпомагане на инициативите на конкретни членове на мрежата чрез

пари усвояваме, а междуременно градът ни губи не само уникалния си характер, но и човешкия си облик...

Накъде ще върви София?

На този въпрос, уви, няма еднозначен отговор.

През последните няколко месеца, екипът на фондация ФОРУМ беше въввлечен и подкрепи едно зелено приключение, наречено гражданска инициатива „София - зелена столица”. Инициатор и координатор е Група Град, а към момента каузата е подкрепена от 22 организации и в дните преди местните избори беше припозната от няколко политически партии и коалиции, включително всички представени в настоящия Столичен общински съвет.

Гражданска инициатива „София - зелена столица” (www.sofiagreencapital.com/participate.html) представлява отворена група от неправителствени организации, които застават зад обща кауза за про-активно екологично развитие на столицата.

Инициативата има за цел да ангажира общественото и политическо внимание, енергия и ресурси за превръщането на София от град с едни от най-лошите екологични показатели в Европа в истински Еко град - пример и лидер в региона, следващ политика за устойчиво развитие.

Инициативата разпознава големия природен капитал на София, който може да бъде използван за основа в изграждането на нова идентичност на столицата като зелен град и отличаването ѝ в световната конкуренция между зелените градове.

Тази инициатива е един от възможните пътища за развитие на София. Според нас и останалите подкрепящи каузата, този път е най-адекватния и най-добрия. Отговорът дали той ще се случи, обаче, се крие някъде в бъдещето (дано да е близкото), в нечие еднолично или колективно решение, което ще

разпространение на информация за тях от всички останали членове до техните партньори и поддръжници – например разпространение на покани за събития, становища, анализи и други; привличане на все още неопитни граждански групи, които да придобият знания и опит; изграждане на базисни правила на отношение, взимане на решения и доверие между отделните членове на мрежата, за да могат да споделят открито информация и проблеми.

√ Най-сериозният проблем, който се среща в отношенията между гражданите от една страна и СО и СОС от друга е свързан с *липсата или наличието на стари и/или неработещи правила за предоставяне на информация и за включване на гражданите в процеса на взимане на решения чрез ефективен консултативен процес на всеки етап от процеса.*

ОСНОВНО ИЗИСКВАНЕ ЗА:

ДИАЛОГ

- Да говорим на един и същ език

ДА ГОВОРИМ НА ЕДИН И СЪЩ ЕЗИК

- Да имаме равен достъп до едни и същи изходни данни по всяко време на диалога

Решенията са свързани с търсене на начини за:

- достъп до докладите, които се внасят в комисиите (каквото колегите ни със същия проект в Пловдив имат);
- достъп до протоколите от заседанията на постоянните комисии;
- настояване за създаване на общодостъпно място на страницата на СО или СОС, на което може да бъде открита цялата надлежна информация за всеки един провеждан и проведен конкурс, процедура по ЗОП, с всички документи по избор на жури/комисия, процедура и критерии за избор, изразени позиции и

поеме отговорност за провеждането на обективни и действително професионални анализи на ценностите на града – проектиран като град-градина, природния му контекст и материалното и духовно историческо наследство. Решение, което ще позволи да се разкрие човешкия характер на София, да се подкрепи устойчивостта на града във времето и неговата икономическа виталност; ще даде платформа за развитие на изкуството, което от своя страна ще върне града на хората, за да го преоткрият за себе си и близките си, ще позволи да се съхрани автентичността на атмосферата и смисъла на съжителството на неговите граждани в единна общност.

* * *

Докато пишем материала, Европа и светът са потресени от случилото се в Париж. Целият свят е Париж, преди това Бейрут, после Мали... Ние – в България – наблюдаваме ужасени, но „дишаме” малко по-спокойно, защото сме на хиляди километри от случващото се. В същия момент обаче, в София водим нашите си битки. Битката между пешеходни и велосипедни зони от една страна и автомобилите от друга; битката между настъпващите сгради и околблоковите пространства; битката между правото на здравословна, красива, одухотворена и запазена градска среда и замърсения въздух и шума; битката за конструктивен диалог и срещу непрозрачните решенията, и т.н., и т.н. И докато мислим за тези битки, единственото, което ни хрумва е:

Je suis

- Charlie
- Paris
- Beirut
- Mali
- a la maison - Sofia!

мнение на браншови организации, НПО или граждани и т.н.;

- бърза промяна на правилата, по които се води консултативния процес и смяна на порочната практика гражданите да се питат чак на етап взето решение, което по-скоро е уведомяване какво ще се прави, а не обсъждане дали и как да се направи.

Щастливи сме, че столичният омбудсман припозна като своя кауза проблемите, свързани с провеждането на обществените обсъждания и информирането на гражданите по правилния начин и в правилното време и инициира консултативен процес. Щастливи сме, че още в края на мандата на предишния Столичен общински съвет, тогавашното мнозинството обеща да промени процедурите и правилата в посока пълноценно включване на гражданите в живота на столицата и сега заедно полагаме началото на тези промени. Вярваме, че общата ни работа ще доведе до по-добра среда за живот в София - единствената столица кръстена на Христос Премъдрост. Нека оправдаем името ѝ и работим за всички в мъдрост и смирение.

* * *

Накрая, искаме специално да благодарим на Ангел Захариев, Петър Торньов, Пламен Братков и Мария Малцева от Група Град, Васил Маджирски и Любомира Колчева от фондация ЕкоОбщност, Драгомир Константинов от фондация Зеленика, Ивайло Хлебаров, Милена Фетваджиева и Христо Станкушев от Група Фрагмент, Евгения Ташева от За земята, Радост Петрова от Велоеволюция, Весела Тончева и Денница Кюранова от организациите в ОСГС – ИГЗС, Гергин Борисов от Спаси София, Лилия Костова от Български център за зелена икономика и на всички останали, които бяха до нас, помагаха ни и вдъхновяваха работата ни през тази една година като съветници, съмишленици, партньори и приятели !

Проектът приключи, но не и работата ни по темата, така че: *to be continued* ... както се казва.

Проект „Повишаване активността на гражданския сектор за налагане на прозрачност в работата на Столичен общински съвет”

БРОЙ 12 / 2015

Проект „Повишаване активността на гражданския сектор за налагане на прозрачност в работата на Столичен общински съвет”

Проектът се финансира в рамките на *Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.*

Обща цел на проекта е да насърчи и подпомогне активността на гражданите и неправителствените организации и включването им в процесите на обсъждане и взимане на решения, касаещи териториалното развитие на столицата.

Специфична цел на проекта е да допринесе за повишаване на прозрачността в работата на "Комисията по устройство на територията, архитектура и жилищна политика" към Столичен общински съвет (СОС).

За постигане на тази цел, от месец ноември 2014 г. стартира регулярно наблюдение на седмичните заседания на „Комисията по устройство на територията, архитектура и жилищна политика” на СОС, последвано от експертен анализ на информацията, представен на разбираем език под формата на месечен бюлетин. Целта на бюлетина е да разпространява разбираема информация сред заинтересовани страни, с което да подтикне повече граждански организации и неформални групи да се включат в дебатите за бъдещето на града.

Проектът предвижда и идентифициране и работа с активни неправителствени организации и неформални групи с цел обединяване на техните усилия за създаване на здравословна, модерна, адекватна и функционална градска среда в столицата, едновременно съхранявайки нейното културно-историческо наследство.

Период на изпълнение на проекта: 31.10.2014 – 30.11.2015 г.

Общ бюджет: 22 198,40 евро (90% безвъзмездна финансова помощ от Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на ЕИП 2009-2014 г. и 10% съфинансиране от фондация ФОРУМ).

Към 30.11.2015 г. са проведени **49 наблюдения на комиси**и, организирани са **8 срещи на мрежата за обмен на информация и взаимопомощ**, екипът участва в **над 25 срещи, дискусии, дебати и обществени обсъждания**, на които бяха изградени връзки с активни граждански групи и организации в столицата.

Програмата за подкрепа на НПО в България е част от прилагането на Финансовия механизъм на ЕИП. Тя е на обща стойност от близо 11,8 млн. евро, осигурени от страните донори Исландия, Лихтенщайн и Норвегия. Програмата предоставя финансиране за допустими неправителствени организации, регистрирани в България и има за цел да подпомогне развитието на гражданския сектор и приноса му за социалната справедливост, демокрацията и устойчивото развитие на страната.

Оператор на Програмата е Институт „Отворено общество” – София в партньорство с Фондация „Работилница за граждански инициативи”.

Повече информация за финансиращата програма може да намерите на нейната интернет страница: www.ngogrants.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство.

Цялата отговорност за съдържанието на материалите носи фондация "Форум за наблюдение и анализ на публични политики" и при никакви обстоятелства не може да се приема, че те отразяват официалното становище на Финансовия механизъм на ЕИП и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.